

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Nori negrii.

Războiul balcanic, precum se vede, nu s'a terminat decât la aparență.

S'au sufocat fiacările ce ardeau la suprafață, dar cărbunii au continuat se ardă sub mormanul de cenușă și ruine și de câte-ori o boare mai întepită suflă de-asupra spuței, fiacările izbucnesc din nou.

Evenimentele din interiorul Albaniei și atentatul dela Serajevo sunt cea mai eclatantă dovadă, că nu s'a deslănțuit pe deplin furtuna de patimi și interese, ce agită opinia europeană, pe urma marilor zguduiri, cari au ras de pe harta Statelor imperiul otoman european.

Apetitul beligeranților a crescut în mijlocul măcelului, patimile nu s'au domolit încă și aierul iarăși miroasă a prav de pușcă, întocmai ca în trecutul apropiat.

Știrile alarmante, ce sosesc din toate părțile, anunță mari concentrări de trupe, sume uriașe votate pentru larmări nouă, conflicte grave și incalculabile, ce pot izbucni în ori-ce moment.

Serbia pare a fi motorul acestor mahinațiuni ascunse, cari în cea mai mare parte sunt îndreptate împotriva Austro-Ungariei, despre care se vorbește azi deschis, în întreaga presă, ca despre »omul bolnav«.

Monarhia noastră va face în câteva zile demersul la Belgrad, acțiune în care e sprijinită, cu toată puterea de Germania, iar de Italia mai puțin. Probabil că guvernul sârb, sub presiunea iredentiștilor, nu va putea satisface pretensiunile juste ale acestui demers. Conflictul e atunci inevitabil. În vederea lui, cetim despre concentrări de trupe sârbești la granița ungară; în Serbia numai circulă decât trenuri militare. Monarhia noastră va

fi luat, de asemeni, de sigur, toate măsurile de siguranță.

Serbia, de altă parte, se fortifică și la granița grecească, ceea ce dovedește, că nici în aliata de la sud nu mai are încredere, după-ce aceasta s'a declarat solidară cu atitudinea Germaniei și, prin aceasta, cu a Monarhiei.

«Albanische Koresp.» scrie, că cheia situației albaneze e în mâna Serbiei, care în împrejurările actuale nu primește nici o directivă dela alt stat, decât dela România.

România, în vremea din urmă, este pe deplin acord cu Serbia, care, la rândul ei, pare a fi cea mai favorită protejată a țarului. Depeșa, ce a trimis-o țarul guvernului sârbesc, cu prilejul înmormântării lui Hartwig este de o cordialitate semnificativă.

Bulgaria singură tace, în ura ei neputincioasă, după-ce și-a sfărâmat singură visul ei de mărire. Totuș ura ei are prilej a eși la iveală, dovadă cele trei atentate odioase asupra soldaților grăniceri români, pentru cari România cere cea mai deplină satisfacție. În aceeaș vreme guvernul bulgar a votat, spre scopuri de înarmare, un credit extraordinar de 100 milioane.

Toate aceste vești, ne conving pe deplin, că orizontul păcii se întunecă și nori tot mai întunecați acopăr zarea.

În fața acestei situații, revista militară »Milit. Rundschau« declară, că Monarhia e pregătită pentru orice eventualitate, iar revista semioficială »Külügy-Hadügy«, cere, deadreptul, *războiul cu Sârbia*, căci atentatul dela Serajevo, cere răsbunare sângeroasă.

Nori negrii se îngrămădesc din toate părțile și furtuna poate izbucni în orice clipă.

Concentrările de rezerviști din Italia. Ziarul socialist »Avanti« scrie că concentrările de rezerviști sunt în legătură cu evenimentele din Albania.

Guvernul italian a fost informat că Austro-Ungaria face întinse pregătiri militare în Dalmația, unde au concentrat peste 30 mii de soldați.

Scopul Austro-Ungariei poate să fie sau o intervenție în Albania sau o năvălire în Sârbia. Italia a crezut de cuviință să ia și ea măsuri militare și în acest scop a dispus chemarea parțială sub arme a rezerviștilor.

Astfel de măsuri au fost luate de Italia și în timpul campaniei din Albania.

Regimentul 7 de artilerie din Piancenza a primit ordin să fie gata pentru orice moment și să fie prevăzut cu toate cele necesare în timp de războiu. O știre mai nouă spune că acest regiment a și plecat spre sud cu o destinație necunoscută.

Aceleași ordine le-au primit și trupele din garnizoana dela Caserta.

La Tarento se află concentrată o mare parte din flota italiană de războiu.

Infamia bulgară se repetă. Abia la o săptămână după împușcarea mișelească a celor doi soldați grăniceri români, au mai fost împușcați alți doi soldați români, la graniță, în noaptea de 11 spre 12 Iulie. Ziarele din țară scriu foarte indignate, cerând satisfacție deplină, ori răsbunarea cea mai sângeroasă. Reținem pasajul final din un energic articol al »Universului«.

„Astăzi am văzut cu ce neagră ingrătitudine ei răsplătesc opera noastră de pace și de concordie.

Cum au uitat pe 1877 când eroii noștri cu jertfa vieții lor la Grivița, Plevna, Smârdan, Rahova, Vidin etc. i-au scăpat de sub jugul turcesc; agitând în 1900 pe teritoriul nostru, asasinând pe martirul Mihăileanu — reprezentantul etnic al elementului românesc din Macedonia — și conspirând contra Dinastiei noastre; tot așa și acum, au uitat că numai grație intervenției noastre armate în 1913, își dătoresc existența lor ca Stat, amenințată de invazia sârbo-greacă și de anarhia internă ce ar fi urmat după intrarea triumfală a aliaților în Sofia.

În privința urei ce ne poartă acest popor, nimeni nu mai are astăzi vre-o îndoielă și e o axiomă că: bulgarii ne sunt dușmani de moarte. La această axiomă suntem datori să răspundem cu o rațiune de stat: Să fim gata în ori ce moment de a paraliza răsbunarea lor.

Iar în tristele împrejurări de față să le spunem:

Sângele nevinovat al scumpilor noștri grănițeri, cari a stropit hotarul, cere răsunare. Sângele nevinovat poartă un blăstăm pentru cei cari l-au vărsat.

Țara în picioare cere cu tărie: Ori să ni-se dea deplină satisfacție și garanții sigure că astfel de crime infame nu se vor mai repeta, ori să fim chemați sub arme spre a ne apăra dreptul nostru și a lua garanții pentru viitor."

Cum să înșală lumea. Ziarele din Belgrad, continuă să injure monarhia noastră. Iată, ce scrie, „Stampa“: Monarhia, are 50 milioane locuitori, totuș s'a spăriat de Sârbia, ca odinioară Roma de germani. Se teme Monarhia, că naționalitățile, cari nu recunosc regimul Vienei (?) gravitează în afară. Monarhia se aseamănă cu o căruță cu roatele rele, dar care totuș vrea să ia parte la toate întrecerile. Va încerca atâtea întreceri, până se va frânge în bucăți“.

Pe acelaș ton seriu și celelalte ziare sârbești.

Totuș „Magyarország“ de azi își începe articolul de fond astfel: „Nu este o chestie mai clară, ca cea sârbească, dar numai în cazul, când cunoaștem tezele ei fundamentale. Mai întâi trebuie să știm, că sârbii din Sârbia urăsc numai Austria și Viena, dar nu urăsc pe maghiari“.

Articolul admite apoi, că Românii sunt iredentiști și vor să cucerească Ungaria până la Tisa, dar nu există nici un iredentist sârb, care ar vrea să ia măcar o palmă de pământ din Ungaria.

Fie și așa!

Concordatul dintre Vatican și Serbia.

În 24 Iunie s'a subscris, după lungi pertractări, concordatul dintre Serbia și Vatican. Concordatul acesta întărit cu subscrierea lui Merry del Val, cardinal și secretar de stat și de Dr. Vesmici, încredințatul regelui Petru I al Serbiei, regulează poziția de drept a serbilor de religia catolică. Până acum protectoratul catolicilor din statele peninsulei balcanice era un drept al regelui maghiar. La asta îl îndreptăția chiar Sfânta Coroană. Acest concordat, pe care chiar Serbia l'a oferit sf. Scaun apostolic, stărbeste direct dreptul de până acum al regelui nostru.

Istoriceste, cercetând mai deaproape știrbirea dreptului de protectorat al regelui ungar, asupra catolicilor sârbi, ne convingem că Serbia n'a încercat acum pentru prima dată să scoată de sub protectoratul maghiar pe supușii săi sârbi de religia catolică. O astfel de încercare s'a făcut încă în 1892, când au decurs primele pertractări în această direcție. Concordatul însă nu s'a putut efectua atunci, căci s'a opus cu mare rezistență, aproape întreaga preoțime a bisericii ortodoxe. A trebuit deci să treacă încă 25 de ani până la realizarea concordatului, deși Ungaria își deprinde acest drept încă de pe vremea păcilor de la Pasaroviț și Carloviț. Și de atunci sunt mai 200 de ani. Cele două păci asigură regelui maghiar dreptul ca în privința religioasă catolicii din statele balcanice să fie supuși regelui nostru, care — de atunci începând — i-a apărat în continuu, ba dacă lipsa a pretins în interesul lor a prins și armele.

Situația nu s'a schimbat nici după căderea imperiului otoman din Europa, când s'au ridicat mult Serbia, Muntenegro, Româ-

nia și Grecia. Ba pacea dela Berlin din 1878 a întărit și mai mult acest drept, întrucât a asigurat Bosnia și Hertegovina pe seama Austro-Ungariei, și a pus baza Bulgariei viitoare. Acest protectorat a adus patriei noastre numai obligamente. Din cauza stărilor ce dominau în statele din peninsula balcanică, protectoratul a produs continue turburări. În noile state plângerile juste ale catolicilor pentru asupririle îndurate, din vreme în vreme, erau la ordinea zilei. Pentru aplanarea și sanarea acestora, regele maghiar trebuia să iee totdeauna o poziție binesocotită, căci interesele catolicilor nici când n'au fost pe deplin asigurate.

Serbia crescând teritorialicește, i-a crescut și sentimentul valorii sale proprii și credicioșii catolici din teritoarele nouă ajung a fi supuși îngâmfării sârbești. Pe baza unor date statistice din 1905 în Serbia erau 10,400 catolici, dintre cari cei mai mulți erau supuși austriaci și maghiari. Prin ocuparea teritoarelor nouă, Serbia ajunsă stăpână și peste mai multe familii albaneze fruntașe. Și era în interesul ei, ca acestora încă să le asigure, așa-numite drepturi juste.

Serbia deci a oferit Scaunului apostolic concordatul ce s'a încheiat în 24 Iunie a. c. în sensul căruia s'a obligat ca supușilor ei catolici să le asigure de bunăvoie drepturile publice. Ofertul Serbiei a fost primit cu bucurie. Efectuirea concordatului a scutit Austro-Angaria de obligamentele ce le avea până acum, de dreptul de protector însă nici decum n'a știrbit-o, căci concordatul a lasat neatinsse drepturile ei de patronat peste serbii catolici din Serbia.

Concordatul cuprinde 22 de puncte în semnate, între altele: Romano-catolicii au libertate religioasă deplină; primesc o Metropolitană probabil în Belgrad și o episcopie

FOIȚA.

Odată și acum.

— Foiță originală a „Unirii“. —

De I. Agârbiceanu.

I.

Cât bătea ochiul, scânteia în razele soarelui cu dinți vălul alb de nea, tare ca osul. De-asupra, ceriul era verziu și foarte înalt, limpezimea văzduhului era adâncă. Albe suluri de fum se înălțau din coșurile caselor, de-asupra satului. Casele pitite sub acoperișele cu streșini lungi, numai după geamuri se puteau deosebi din marea de zăpadă; păreții albi și ei, nu se puteau distinge.

Oamenii treceau rari și iute pe podul de zăpadă ce acopereau ulițele. Coperișele trosneau și ici-colo în intervale scurte.

Trosnea și coperișul dela casa parohială, și de câte-ori se auzia sunetul sec tinăra preoteasă se cutremura de groază:

— Doamne, de s'ar prăbuși pe noi.

— Nu e chiar așa de slab Mario, răspundea părintele Voicu. Vântul e mai primejdios. Dar slavă Domnului, vânt nu bate.

Preoteasa se scula și strânse tăciunii pe jar, puse câteva bucăți nouă din lemnele

crepate așezate sub vatră și se ridică veselă, îndată-ce flăcările izbugniră.

— Gerul ăsta o să ne coaste mult, zise popa. „Nu știu ce vom face dacă ni-se vor găta lemnele“.

Satul în care păstora, din toamnă numai Sfinția Sa, era pe câmpie și într'adevăr dacă li-s'ar fi isprăvit provizia de lemne, cu greu ar fi putut face seamă de altele. Mai întâiu, banii nu-l prea imbulzeau, în acest început de slujbă, apoi chiar dacă ar fi avut, lemnele trebuiau aduse dela o depărtare de peste treizeci de kilometri. Nu s'ar fi putut ajuta nici cu vreascurile din gard, dintr'un motiv foarte simplu: din gardul ce împrejmuiser pe vremuri curtea și grădina parohială nu mai rămăsese nici un par. Părintele Bogdan, înaintașul său în slujbă, fusese de-aici din sat, își avuse casa lui și în lunga-i păstorire, nimă nu se mai îngriji de vechea locuință parohială.

Tinerul Voicu ceti în circular că-i slabă casa parohială, dar nici prin minte nu-i trecu să afe o cocioabă chiar așa de prăpădită. Poate ar fi ascultat de preoteasa care izbucni în hohote de plâns îndată-ce văzu vechitura aceea cu păreții turtiți și și-ar fi dat demisia, dacă nu i-ar fi răsunat mereu în urechi cuvintele protopopului.

— Strajnică parohie, tinere! Pământul Canaanului, nici alta! În zece ani nu te mai cunosc. Casa n'o să-ți placă, vezi bine dar

ți faci tu casă, ascultă-mă pe mine: palat îți zidești. „Mare noroc ai avut“.

Norocul de care-i pomeni protopopul nu se apropie de el până acum. Atât: la Bobotează a adunat o sută treizeci de colaci, cari așteaptă înghețați tun, grămădiți unul peste altul în cămară, se le vină rândul. Din cele douăsprezece cuțite câte avuseră, jumătate le-a rupt până acum în colacii înghețați.

Dar pânea, multă pâne, fi intrase sub acoperișul sărac și unde pânea dă năvală așa de cumplită, nu poate să fie rău.

Așa cerca Voicu să-și mângăie nevasta care nu se putea împăca defel cu soarta. Dumnea-ei cum nu avea nimic de lucru, avea vreme să se gândească, se fantaseze, dar popa era mereu chemat când într'o parte de sat, când într'alta: darul preoției lui era proaspăt și creștinii voeau să se împărtășească de el. Voicu deci, nu prea avea vreme să se gândească. De altfel chiar când se gândea el știa ce va se zică optzeci de jugăre pământ de clasa întâiu.

În ziua aceea cei doi soți stătură multă vreme de povesti. Din când în când preoteasa pune pe foc. Deodată se auzi un vaet prelung și ascuțit și în aceeași clipă, fumul înloc să iese pe coș, năvăli în casă. Coperișul începuse să trosnească des și surițele rupte din rudele vântului de-afară, pătrundeau prin păreți.

AGA-GOMMÉ

calitatea excelentă a hârtiei acesteia de țigarete o dovedește cenușa rămasă în urmă, albă ca zăpada. 1 Carnet de 80 foițe costă 4 fileri.

in Ūsküb; capul bisericesc îl denumește pe papa cu consentimentul Serbiei; guvernul sârbesc plătește pe dignitarii bisericești, tot el susține seminariile, și regulează drepturile episcopilor, se îngrijește de instrucția religioasă; statul privește biserica de o persoană de drept etc.

Peste tot acest concordat asigură catolicilor libertatea religioasă deplină și organizează hierarhia în Serbia. Singur atâta nu se știe, că la încheierea acestui concordat, Serbia avut-a ori nu ceva țintă politică. Dr. Vesnici primit de S. S. Pontificale în audiență s'ar fi exprimat, că la încheierea concordatului, guvernul sârbesc a avut în vedere un singur scop: ca pacea internă a Serbiei să se pună pe baze mai solide. Concordatul nu s'a făcut cu nici un alt scop ori tendință.

Panica dela Belgrad.

Declarațiile reprezentantului Austro-Ungariei contele Giessl.

Am amintit în numărul trecut despre veștile alarmante, ce s'au lătit în capitală, că sârbii ar fi plănuț Duminecă mari manifestații contra Austro-Ungariei. ba chiar un adevărat pogrom în contra coloniei austro-ungare din Belgradul Sârbiei. Din fericire știrile aceste au fost exagerate și nu s'au adevărit. Reprezentantul monarhiei, a făcut raport la Viena, că în urma pășirii sale energice, manifestațiile au fost sufocate. Luni dimineața au părăsit palatul consulatului austro-ungar și aceia, cari se refugiaseră acolo, în urma dispozițiilor contelui Vladimir Giessl. Ulterior a eșit la iveală, pentru-ce au fost înăbușite manifestațiile.

Programul, era pus la cale de partida se zice că militară, aliată cu opoziția. Semnul de

începere a atentatelor erau trei rachete aruncate în aer.

Cătră 11 ore noaptea a și fost aruncată o rachetă. Peste 15 minute a trebuit să urmeze a doua și peste alte 15 minute a treia. Fînd-că, nici ministrul-prezident Pasici și nici căpitanul poliției, nu au putut prinde la timp pe anarhiștii ruși, după aruncarea rachetei atentatorii au fost încuțjurați de un cordon de jandarmi și prinși. Astfel nu s'a mai putut da semnul al doilea și al treilea de rachetă, evitându-să în chipul acesta atentatul plănuț. Pela miezul nopții, polițistii stăteau gata, însă afară de câteva demonstrații mai mici, tulburări mai mari nu s'au întămplat.

Declarațiile contelui Giessl.

Contele Giessl a declarat unui ziarist următoarele: Duminecă după-ameazi, am fost informat din sursă sigură, că astăzi au sosit la Belgrad o mulțime de comitagi, cari și-au propus să facă atentat cu bomba contra Consulatului austro-ungar și după aceea să înceapă a persecuta pe supușii austro-ungari; nu vor cruța pe nimeni și nimic și vor arunca în aer edificiul, iar poliția va observa față de toate aceste grozăvii o atitudine apatică. Informația îmi atrase luarea aminte să cer ajutorul miliției. Imediat m'am prezentat ministrului Pasici, declarându-i că Sârbia e responsabilă, pentru toate cele-ce se vor întămpla. Am anunțat pe membrii coloniei, că femeile și copii pot se părăsească Belgradul.

Unii s'au și departat din Belgrad, mergând la Zimony, iar vre-o patruzeci persoane au căutat scăpare în palatul consular, unde au stat în tot decursul nopții, cei mai mulți fără a putea dormi temându-se de atentat. Palatul consular era încuțjurat de

miliție și pe străzi circulau patrurile de jandarmi și polițisti.

Noaptea târziu am aflat, că au sosit la Belgrad mai mulți anarhiști ruși, cari fiind provăzuți cu bombe, vor cerca să arunce în aer edificiul consular. Atentatul dupăcum am fost informat, l-au contemplat pe Luni, ori Marți, când e înmormântarea lui Hartwig. Aducându-i-le aceste la cunoștința lui Pasici, acesta a declarat, că nu crede, să fie posibile astfel de lucruri.

După alte informații, temerile lui Giessl despre atentat sunt cu totul nebazate și s'a alarmat lumea fără nici un motiv serios.

În acest sens dă un comunicat oficios și agenția telegrafică din Belgrad, iar după acest comunicat scrie și semioficiosul T. I., că rapoartele ziarelor despre evenimentele de Duminecă sunt în multe privințe defectuoase și prea exagerate. Locuitorii sârbi din Belgrad sunt cu totul liniștiți și astfel veștile alarmante din Belgrad trebuie primite cu cea mai mare rezervă.

Atentatul dela Serajevo.

Ancheta pornită pentru descurgerea tuturor firelor, cari au pus la cale atentatul din Serajevo, continuă și acum. Despre rezultatul anchetei până acum nu știe nimic pozitiv și fiind-că acțiunea ce o va întreprinde monarhia atărnă dela rezultatul cercetărilor, astfel până acum nu avem nici o știre pozitivă în chestia demersului Austro-Ungariei la Belgrad. Până acum atâta e cert, că foile sârbești agită cu vehemență, în contra ori-cărui demers a monarhiei.

Ziarele sârbești contra demersului dela Belgrad.

Ziarele sârbești iau atitudine contra demersului dela Belgrad și sunt de părerea,

Tinerii începură să tușească; dela o vreme preoteasa isbucni în plâns cu ochii roșii de fum. Părintele deschise un geam. Afară începu însă unul din viscoalele acele grozave cari își bat joc de măsurile de apărare pe cari le iau oamenii. El scuipa prin fereastă fînoare albe de ger, răscolea fumul, dar nu-l lăsa se iese.

Nici preotul nici preoteasa nu auziră când se deschise ușa și în fum nu văzură pe creștinul care intrase. Auziră numai cuvintele:

— Bună ziua. Părintele-i acasă?

— Acasă, răspunse Voicu după o clipă de spaimă, în vreme-ce preoteasa se acăța de brațul lui.

— Suntem din Vadu-rău părinte și te rugăm se vii că moare maica.

Vadu-rău era numită o parte de hotar, unde locuiam vre-o patru familii dintre parohienii lui Voicu, departe opt kilometri de sat.

Părintele simți o înfiorare nu numai din pricina viscolului și a depărtării, dar mai ales gândindu-se că, până se va întoarce va fi noapte. De patru luni de când e preot nu i-a trecut însă niciodată prin mîinte să nu dea ascultare unei chemări, fie chiar în puterea nopții. Nici acum nu-i veni gândul acesta, dar totuși simți un fel de tristete. Se gândea: „până mă întorc, Maria o să moară de spaimă că se va dărîma casa pe ea“.

— „Eu nu rămân singură“ zise înfiorată preoteasa, acățându-să și mai tare de brațul lui Voicu.

Vântul gema tot mai sălbatic. Acum, prin geamul deschis, se putea cunoaște: era vântul dela miazăzi care pe semne, avea de gând să topească podurile de zăpadă înghețată, sătul și el de prea îndelungata zăbovire a iernii. Dar, era intradevăr primejdios se rămâi pe-așa vreme în casa aceasta care se cutremura în toți părții gârbovi și a cărei coperiș trosnea mereu.

— Totuș eu trebuie se mă duc Mario. Vino, o să te duc până la vecinul. Mă vei aștepta acolo.

Peste vre-un sfert de ceas părintele Voicu trecea peste priponul din capul satului, cu patrafirul subsuoară, în urma românului ce-l chemase.

Târziu pe noapte, când s'a întors, coperișul dela locuința parohială se dărâmase. Intră în fugă la vecin: preoteasa ridea să se prăpădească. Scăpase de-o groază. Voicu se mărgini să raporteze la protopopol și să-și vadă de altă locuință până la primăvară.

II.

Trecură de-atunci douăzeci și cinci de ani. Acum dacă te apropii de sat, și de departe, întrebă pe plugarul care ară pe-un colnic.

— Bade, a cui e casa aceea boerească, ce se vede de-aici?

— „A popii dela noi“ îți răspunde el, continuându-și îndată frântura de doină.

Dacă, chiar în preajma satului, ochii îți rămân să se hođinească cu plăcere pe holdele aurii, cari se leagănă grele de grăunțe în adierea vântului și dacă întrebă pe trecător:

— Al cui să fie atât amar de grâu?

— Al popii nost domnule, răspunde scurt țaranul, văzându-și de drum.

— Dar cele două pluguri cu câte patru boi, cari întorc ogorul?

— Ale cui să fie dacă nu ale popii?

— Strașnic popă, zici dumneata, și-ți urmezi drumul, mirându-te mereu.

Nici n'ai băgat de seamă cum a sbărnaț pe lângă tine o trăsuriică ușoară, și, chiar întorcându-te abia ai vreme să distingă un voal roză și o pălărie modernă.

— A cui e căruța voinice?, întreb pe junișanul, care trece leagănându-se pe drum, în urma celor doi boi.

— A popii dela noi, îți răspunde.

— Si domnișoara?

— E domnișoara popii.

Strașnic popă! Zici tu acum cu glas tare, și te apropii de sat cu gândul, că nesmintit trebuie să vezi pe acest om de ispravă.

Dar, în vreme ce tu te apropii de casa popii, în vreme ce admiri hambarele, șoproanele ce se grămădesc la stînga puternicei clădiri, — în pridvorul acelor case părintele Voicu strigă cu mînie la o nevoiașe de

că Austria și Ungaria, n'are nici o bază juridică, de a pretinde ceva, în legătură cu atentatul din Serajevo. În consecință Austro-Ungaria se va va supune numai, — la un caz de demers, — unui fiasco, analog cu cel din procesul Friedjung, fiind-că guvernul sârbesc nu poate lua asupra sa unele angajamente, pe cari poporul sârbesc nu le aproabă.

Și încheie, că nimeni nu va aproba și cu atât mai puțin va suferi, ca cineva să se amestece în chestiile interne ale Serbiei.

Un ziar sârbesc publică un articol, în care voește să dovedească, că Austro-Ungaria se va nimici în 1917.

Reviste.

Albania. Malisorii sosiți din tabăra lui Prenk Bib Doda spun că întreaga Albanie este în răscoală, pusă la cale de mohamedani.

Malisorii și mohamedanii din Scutari amemintă că, dacă Prenk Bib Doda va înainta, ei îl vor ataca trecând de partea răsculaților. Aceasta a fost cauza că Prenk Bib Doda, n'a mai înaintat ci și-a trimis soldații la vetrele lor.

Prefectul din Corița a telegrafat guvernului albanez detaliile asupra căderii Coriței. Atacul a venit dinspre Starhovna, lupta a durat două zile, locuitorii au fugit, funcționarii s'au refugiat la Berat. Prefectul roagă guvernul să ia măsuri urgente. Principele de Wied a convocat pe ministrii tuturor Puterilor și pe admiralul Tubridge. Consfătuirea a durat foarte mult. Reprezentantii Puterilor au telegrafat guvernului respectiv deciziunile prințului de Wied.

În jurul orașului Berat stau

50.000 fugari lipsiți cu totul de mijloace. Bandele grecești au trecut prin județ și operează de acord cu rebelii contra Beratului.

Principele și principesa au luat masa de seară pe bordul vasului „Breslau“.

Răsculații au refuzat de a libera pe ofițerii olandezi făcuți prizonieri la Elbassan, pentru că cererile lor nu au avut satisfacțiune deplină.

Ședința comisiunii epirotice a fost prezidată de Zografos. La ședință au participat 23 membri ai epiroților.

Zografos a declarat că dragostea de patrie a epiroților a salvat onoarea acesteia.

Guvernul albanez va cere Puterilor să intervie pentru pacificarea Albaniei, motivând cererea cu evenimentele dela Corița, și protestând contra violării tratatului de la Corfu.

În cercurile diplomatice de aci domnește părerea, că înainte de toate principele ar fi trebuit să se îngrijească de paza graniței de sud și nu a făcut aceasta, a comis o greșală mare.

Guvernul albanez a ținut un consiliu cu participarea lui Ismail Kemal bey, fără a lua vre-o hotărâre.

Ministrul de justiție Mufid bey a dimisionat. Se afirmă că principele va primi mâne dimisia.

Essad pașa a declarat că atâta timp cât principele Wilhelm va fi în Albania, nu se va întoarce acolo; imediat ce acesta va demisiona și va pleca din Albania, el se va întoarce la Durazzo și se va pune la dispoziția comisiunii in-

ternaționale de control. El crede că nu îi va fi greu să pacifice Albania, mai ales că va fi sprijinit de toți acei prietini, cari l'au abandonat din cauza principelui.

Essad pașa a recunoscut pe față că este dușman neîmpăcat al principelui.

La întrebarea dacă după dimisia principelui Wilhelm, principele Achmed Fuad ar putea să aibă șanse la tron, Essad pașa a zimbit batjocoritor.

Intrunirea epiroților din Delvine a fost destul de agitatată. S'au rostit multe discursuri.

Răspunzând celor cari spuneau la îndoială folosul acceptării protocolului din Corfu, dat fiind anarhia actuală din Albania, d. Zografos a declarat că demisionează în cazul când protocolul nu ar fi primit de epiroți.

Ziarul „Embros“ anunță că o luptă sângeroasă a avut loc între epiroți și albanezii insurgenți la Lesița lângă Corița. Albanezii voiau să ocupe aceea pozițiune. Epiroții, comandați de șeful Vardas, au rezistat. Lupta a ținut mai multe ore până ce albanezii s'au retras lăsând numeroși morți.

Doi ofițeri sosiți din Corița afirmă că la Sud lupta se dă nu numai contra bandelor epirote dar și contra unor puternice trupe grecești regulate. Înaintarea acestor trupe se face astfel pe măsura înaintării bandelor cari, în caz de înfrângere, se retrag în dosul trupelor grecești.

Din Mexico. Se asigură din Vera Cruz, că Huerta ar prezenta demisia sa și că s'ar imbarca pe bordul unui vas de război englez. El ar urma să fie succedat de actualul ministru de externe.

Francisc Carvajal a depus jurământul ca ministru de externe al Mexicului. Camera se va reuni spre a examina rezultatele alegerii lui Huerta.

Cătră cetitori.

Aflândune în semestrul al II-lea al anului, rugăm pe Stimații abonenți, să binevoiască a-și renoi abonamentele. Cei ce sunt în restanță de pe anii trecuți să-și achite datoriile. Foaia nu se mai poate susține fără abonamente plătite înainte și suntem siliți, ori a-a-o înceta, ori a-o reduce la foaie săptămânală. Altfel nu o mai putem duce. Deci apelăm la Onor. abonenți și îi rugăm să ne trimită prețul foaiiei.

Red. și Administrația.

femeie, care, slabă, deșirată, cu veșmintele cănite de mohorală aceea deosebită pe care o dă sărăcia, — stă nemișcată, cu ochii plecați, înaintea lui.

Părintele e în picioare, e puternic, bine hrănit, cu fața bronzată de soare. Pe masă stă motolită o gazetă: se vede, că femeia-l aflase citind.

— V'am spus să mă chemați de cu seara! Acum se vine, la zece ceasuri? Ce crezi tu, că eu dintr'asta trăiesc, din cei zece bani ce-mi dai pentrucă vin să-ți împărțesc bărbatul? Trebuie să merg la plug deacolo trăiesc! N'am vremea și-am spus de zece ori, pentrucă mai stărui?

— Femeia respiră rar, se opintește și zice:

— S'avem iertare! I tare rău. Moare!

— V'am spus să mă chemați de cu seara! isbugnește din nou părintele.

— Dar am venit ieri părinte. Mi-ați spus, că dimineața asta veniți! Am așteptat și mi-am zis: Poate și-a uitat părintele. De aceea am venit.

— Vezi bine, că mi-am uitat, ce credeți voi, că omul nu mai are alte gânduri? Acum poți merge, dimineață vin de bună seamă; acum nesmintit trebuie să ies la pluguri.

— Numai de-ar trăi până dimineață, zice cu glas stins femeia și pornește încet, cu pași târători.

Când deschide porțița dă'n nas cu tine, care vi să vezi pe acest popă de ispravă. Se ferește fricoasă, te privește cu ochii morți, cu fața întunecată, și tu întri repede, dar încă'n prag te oprești și privești în urma ei: întunerecul greu ce apasă fruntea și fața ei și-a trimis în suflet ca o țigărie de roze reci, plumburii, pe cari numai acum le simți. Dar ea se duce mereu, cu capul frânt în piept.

În schimb îndată ce te zărește părintele, îndată ce te-ai prezentat, auzi răsete, vorbe răsunătoare, vezi fețe luminoase, și nici nu ști când, pe masă, înaintea ta răsar farfurii cu mâncări, sticle cu vin. Poftă bună!

Diverse.

Un nou incident la granița română. Crimele săvârșite de grănicerii bulgari față de soldații și țărani din noul teritoriu românesc se țin lanț, Agenția română a trimis telegrama următoare în străinătate:

Un nou incident provocat de către soldații bulgari a avut loc Duminecă noaptea la Kuyungiuk, sat situat cam 2 kilometri de granița româno-bulgară. Trei paznici de graniță bulgară, ducându-se fără autorizațiune în acest sat, au fost invitați de către grănicerii români să se retragă. Dâșii s'au înapoiat, după puțin, armați cu puștile lor și pătrunzând la mai bine de un kilometru pe teritoriul românesc, au tras asupra soldaților români răbind grav pe numiții Coman Nicolae și Boeru Petre.

De oarece în ultimele cinsprezece zile atari incidente s'au întâmplat făcând deja cinci victime, între cari și un soldat și un țaran român uciși și trei soldați români răniți, opiniunea publică română se arată foarte emoționată și cere măsuri rezeși și eficace pentru a împiedeca repetarea acestor fapte, incompatibile cu relațiunile normale dintre statele vecine.

Depeșa țarului către guvernul sârbesc. Din prilejul înmormântării lui Hartwig:

„Iau la cunoștință cu mulțumită vie, hotărârea D.-Voastre, de a lăsa se odihnească în Serbia, țara noastră soră, marele flu al națiunii rusești și sincerul prețin al poporului sârbesc, înfrățit cu noi!“

Orfanii Francisc Ferdinand la Drezda. După-cum se anunță din Viena, că trei orfani ai lui Francisc Ferdinand au plecat la Drezda unde vor petrece timp de douăsprezece zile. Copiii sunt însoțiți de contesa Chotek, soția tutorului orfanilor. Din Drezda se vor întoarce apoi la Chlumeck.

Un nou prelat papal. Ziarele italiene povestesc următoarea întâmplare drăguță, petrecută acum de curând, cu ocaziunea încheierii concordatului dintre Sârbia și Vatican. Secretarul papal, cardinalul *Merry del Val* a condus pe reprezentanții Sârbiei înaintea Stului Părinte și îi recomandă pe rând. Între aceștia era și un preot italian, plebanul din Toggio. Aceștia vizitând anul trecut Belgradul, a luat și el parte la desbaterile, ce se urmau în vederea concordatului. Împrejurarea aceasta a justificat prezența lui.

Când l-a prezintat papei, secretarul îi zise zimbând:

— Și Dta, Monsignore!

Preotul cu un gest plin de reverință zise:

— Sfinția Voastră, eu sunt un simplu paroh din Toggio!

— Nu, răspuse Papa, plebanul din Toggio e Monsignore, căci Dta ne aduci puțin aier francez.

La aceste cuvinte, se ivi pe fața Pontificalului o dungă de menlacolie, puțin după aceea zise zimbând:

Noi, Te-am numit Monsignore. Și fiindcă Nouă ne este oprit să greșim, Eminenția Sa cardinalul Merry del Val se va îngriji încă astăzi, ca titula aceasta se poartă pe dreptul.

Așa a devenit plebanul din Toggio prelat papal.

Moștenitorul de tron — colonel. După cum se anunță din Viena, arhiducele Carol Francisc Iosif, care în 1 Maiu a fost denumit de vice-colonel, nu peste mult, după expirarea concediului, va fi absolvat dela postul de comandant al regimentului 39. Între împrejurări normale noul moștenitor de tron abia prin Novembre 1915, ori în Maiu 1916 ar fi avansat la rangul de colonel; între împrejurările actuale însă, va înainta cu mult mai iute și nu peste mult va fi denumit și proprietarul unui regiment.

Procese de presă. Joi, în săptămâna trecută, un ofițer al poliției din Arad, însoțit de doi detectivi, s'a prezentat la redacția „Românului“, unde a făcut o perchiziție pentru aflarea manuscrisului articolului „Sfârșitu-s'au“; apoi în redacția „Poporului Român“ pentru articolul „Răstignitu-i-au pe martirii credinții românești din Sătmăr“. Ambele articole se referă la procesul Moftinenilor și incriminate pentru agitație și preamărirea crimei.

Negăsind însă manuscrisele articolelor, ofițerul de poliție a dresat redactorului responsabil al ziarelor, obicinuitul proces verbal.

Membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, din desp. Abrud-Câmpeni, precum și toți sprijinitorii cauzei culturale se invită a participa la adunarea cercuală, ce se va ținea în 9 August n. 1914 la orele 11 a. m. în sala ospătării lui Boncina în Roșia montană (Verespatak).

Serbările în amintire lui Bărnăuțiu — amânate. Comitetul organizator al serbărilor ce se vor aranja în memoria lui Simeon Bărnăuțiu, vestește publicul român că, la dorința celor competenți, aceste serbări s'au amânat pe sfârșitul lunii August. Planul e, ca numai decât după adunarea generală a „Asociațiunii“, care se va ținea în zilele de 28 și 29 August n. la Năsăud, să aibă loc și serbările în memoria lui Bărnăuțiu, la Bocșa română, pentru ca astfel să poată participa și lumea din depărtări mai mari.

Ziua serbărilor se va anunța în cel mai scurt timp, după ce se va fi stabilit.

Vizita arhiducelui Leopold Salvator la Cracovia. Pentru apropiata vizită a arhiducelui Leopold Salvator la Cracovia, poliția a luat întinse măsuri de siguranță, căci s'a svonit, că mai mulți sârbi au sosit acolo și că plănuiesc un atentat contra arhiducelui. Pe drumul, care îl va percurge arhiducele prefectul poliției va merge cu automobilul înaintea lui. Serviciul de pază și siguranță va fi îndeplinit de 600 jandarmi.

O interesantă dare de căsătorie. Reprezentantul Statelor-Unite din Washington, a propus dietei, ca să se voteze o lege, prin care, fetele bogate ale Americii, cari se mărită după aristocrați din Europa, să fie silite a plăti dare de venit mai mare cu 25%. În motivarea acestei propuneri, americanul reprezentat, desvoaltă, pentruce crede de lipsă a urca darea la aceste dame, fiindcă spune el, multe fete din America își caută soți aristocrați din Europa, iar procedura aceasta, nu denoată bune sentimente republicane. În timpul din urmă continuă consulul, Cincinnati a pierdut trei fete bogate, cari s'au măritat după aristocrați europeni, două după principii și una după un conte.

Cea dintâi hirotonire în biserica de Hajdudorogh. În Dumineca trecută episcopul *Miklóssy* a hirotonit întru preoți pe următorii absolvenți de teologie, *Székely Jenő*, *Szuvák József*, *Vályi Miklós* și *Botei János*. Acest din urmă a terminat teologia în seminarul nostru și e originar din Blaj!

Aeroplanele în armata germană. Statul major al armatei germane a hotărât ca în viitoarele mari manevre de toamnă să pună un mai mare pond pe organizarea militară aeriană, folosindu-se mai mult de serviciile aeroplanelor. În scopul acesta aeroplanele vor înlocui cu totul serviciile de cercetași ale cavaleriei la corpurile, în cari vor fi organizate serviciile de escadrale aeriene.

Invitare. Sodali români din Turda va aranja o producțiune teatrală urmată de dans, Duminecă în 2 August st. n. 1914 în ziua de Profetul Ilie, în sala cea mare a Hotelului „Elisabeta“ din Turda. Inceputul la 7 ore seara. Piese teatrale se vor preda pentru popor separat la orele 3 p. m. în favorul Bisericii gr.-cat. din Turda-veche.

— Curatoratul parohial gr.-cat. din Ciumbrud, invită la *Producțiunea teatrală*, ce o aranjează Duminecă în 26 Iulie în pavilionul din curtea parohială.

Sărbătoarea bătrâneței. Primăria orașului Montlucon (Franța), a chemat la un ospăț 25 părechi de octogenari și nonagenari, reprezentând patruzeci de secole de existență.

Masa era prezidată, de un conviv sprinten, în vîrstă de 89 ani, anume Louis Coulou. Acest bătrân are acea particularitate rară, că e înzestrat cu o barbă extraordinară, lungă de 3 metri 10 cm. Masa a fost foarte veselă. Și reamintindu-și de zilele trecute, cele 25 părechi se prinseră la o horă, pe care-o învîrtiră cu însuflețire în sunetul flășinetelor și al cimpoiilor.

Călduri mari în America. Din Newyork se anunță, că în părțile apusene ale Americii sunt călduri groaznice. Termometrul a arătat 109 grade Fahrenheit. Foarte mulți oameni au căzut pe străzi din cauza insolăției. Dintre aceștia patru au murit.

MAI NOU.

Un nou atentat bulgăresc.

Cetim în „Universul“ de azi vestea această revoltătoare. Atentațele bulgărești se țin lanț. Aceasta e al treilea. Grănicerii bulgari dela pichetul Măgura au tras ieri trei focuri de armă asupra locotenentului Ștefănescu, care venia din inspecția făcută postului grănicerilor noștri dela Plopi.

Proiectilele n'au nimerit ținta, fiindcă barca era vâslită cu iuteală spre portul nostru.

Pichetul bulgar Măgura se află pe locul unde a fost anul trecut capul podului pe care au intrat trupele române în Bulgaria.

Partea Literară.

Sfaturi pentru mame cum să se îngrijească de noii născuți

de **Dr. V. Hâncu,**

medic arhidiecezan și profesor de igienă.

(Continuare și fine.)

42. **Scrofulosa.** Este de regulă o boală a copilăriei, datorită debilitării organismului. Copiii atinși de aceasta boală au o privire nesănătoasă — uneori sunt grași și buhăiți la față cu nasul turtit; alteori sunt slabi, palizi și anemici. Adeseori cu bube pe trup sau în cap; cu umflarea ganglionilor dela gât — numai la o parte sau la ambele părți ale gâtului, care adese puroiază. Scrofuloșii de regulă au ghinduri la gât, scurgere de urechi, de nas, umflarea buzelor, mărirea amigdalelor, vejetății în gât etc.

Adevărata cauză a scrofulosei ar fi hereditatea (terecul) predispoziția, sărăcia, locuința umedă și prost aerizată, hrana proastă și neîndestulitoare. Unele boale contagioase, ca: scarlatina, pojarul, tusa măgărească tifusul etc.

Scrofuloșii fiind mai debili luptă cu mai multă greutate în contra boalelor în special la tuberculosă (*un scrofulos e întotdeauna un candidat la tuberculosă*). Mai ales mamelor presupuse tuberculose le e interzis să-și nutrească copilul.

Ce tratament i-se va face unui scrofulos în asemenea împrejurări? Hrană bună, casă curată și bine aerizată, odihnă suficientă — precum și oarecari medicamente curățitoare de sânge și întăritoare i-ar ajuta mult ca de ex. unsoare de pește 2—3 lingurițe pe zi, Syr iodotanic 2—3 lingurițe pe zi, scaldete sărate, aerul de mare i-vor face bine. La toată întâmplarea sfatul medicului se recomandă.

43. **Sifilis dobândit sau moștenit.** Sifilisul este o boală, care se transmite din tată în fiu și până la a 9-a generație, așa că, dacă ambii părinți sau numai unul din ei au fost sifilitici, copilul ce se va naște din ei va fi de regulă sifilitic.

Când sifilisul e nou în cele mai multe cazuri se întâmplă, că femeia însărcinată avortează (lapadă) în luna 3—5—7-a. Când un copil sifilitic sugă dela o mamă sănătoasă o poate îmbolnăvi de sifilis. Unii copii încă dela naștere prezintă simptome sifilitice, pe când alții apar foarte sănătoși după naștere, și numai mai târziu le apar semnele sifilitice de ex. apariția unor beșicuțe în palmă sau în tălpi, ca de mărirea unei alune; plină cu un lichid murdar.

Crepăturile buzelor cu sângerări ușoare, cari după vindecare strâng gura ca o pungă, unele pete roseolice, sau unii au plăci sifilitice în jurul șezutului etc.

Nasul e înfundat, respiră greu și sugă și mai greu, scurgându-i-se o materie purulentă ce de multeori produce umflarea și rănirea buzei superioare.

De multeori copiii sifilitici mor în primele luni, sau în primul an al vieții lor, un copil sifilitic trebuie alăptat numai de mama lui.

Pentru a încunjuța nașterea de copii sifilitici, trebuie ca bărbatul sau femeia să nu se căsătorească înainte de a se fi tratat complet în contra sifilisului.

Un copil născut sănătos foarte ușor poate căpăta sifilis, prin simplu sărutat dela un sifilitic, mâncare sau beutură dela un sifilitic sau după un sifilitic etc.

Tratamentul e foarte variu și are absolută lipsă de sfaturi medicale.

44. **Spasmul din timpul nopții.** Un copil sănătos în aparență, sara după culcare și adormire se deșteaptă în țipete de spaimă cu fața palidă și speriată, inima îi bate repede și tare, mintea îi e rătăcită, nu-și recunoaște părinții și nu înțelege mângăierile lor. Se pare, că are vederi, vede un hoț, un câne, o prăpastie etc.

Durata acestei stări poate fi de un stert de oră și chiar mai mult. După aceea copilul doarme liniștit până dimineața, când se scoală bine dispus și nu-și mai aduce aminte de cele întâmplate în timpul nopții. De regulă la copiii nervoși dela 3—4 în sus se observă aceste cazuri datorite unor turburări de stomac, constipație, limbrici, scrofuri, anemie, rachitism etc. Câte odată și poveștile înspăimântătoare, sau citirea unor cărți iritante, cu smei etc., pot foarte ușor provoca spasmele. În asemenea cazuri unele purgative, ușoare calmante și mâncare foarte puțină seara, ca stomacul să nu-i fie îngreuiat i-vor folosi, trebuie însă consultat medicul.

45. **Tusa convulsivă sau Tusa măgărească.** Incepe de regulă printr'un simplu catar, puțin guturai și bronchită cu tusă. Bronchita crește din ce în ce, iar tusa devine tot mai profundă și mai adâncă. E una din boalele cele mai contagioase (molipsitoare) ale copiilor. Un contact (atingere) de câteva minute a unui copil sănătos, de unul cu tusă, e deajuns ca să o ia. Tusa durează dela 3—6 săptămâni și în cazurile ușoare îl apucă pe copil cam de 10—12 ori în 24 ore, în cazurile mai grele însă, cam dela 30—40 ori pe zi și noaptea ceea ce îl face să se slăbească foarte mult mai ațes, că din cauza tusei nu poate nici zi nici noaptea dormi, iar din cauza vărsăturilor nu se poate hrăni. În urma sforțărilor la tusă copiii adese pierd urina fără de voie, uneori chiar și materiile fecale; se pot produce hernii, căderea șezutului, pierderea de sânge pe nas, scurgeri de urechi, spasme și convulsii etc. Aceasta boală atinge toate vârstele copilăriei cu deosebirea, că la cei mai mari e mai rară, pe când la copiii mici e cu mult mai frecventă.

În accesele de tusă convulsivă, copilul tușește de mai multeori dupăolaltă; după cari urmează o inspirație adâncă, copilul pare, că se înecă, nu mai poate răsufla, ochii par că îi iasă din orbite, sunt roșii și injectați; fața îi palidă, la început devine vânătă și după fiecare acces de tusă, copilul varsă, sau scuipă, o substanță cleioasă. Tusa aceasta adese se complică cu bronchopneumonia, în care caz copilul are căleuri, îi trist și abătut, iar tusa o are cu junghiu.

Tratament. Până astăzi nu s'a găsit medicamentul, care să vindece repede și deodată aceasta tusă. Se recomandă pentru ușurarea ei însă, ca în camera micului bolnav să i-se pună un blid cu esență de terebentină, stropire deasă cu acid carbolic 3%, căldură și aer curat și uscat. Mâncare deasă, bună și puțină, dacă tusa l-a slăbit prea mult i-se va recomanda ușoare purgative, apoi ca medicament Pertusia sau contratusin 3—5 lingurițe în lapte, vin de china Syr, de iodur de fier, Syr iodotanic, untură de pește etc., schimbarea de aer. — Copilul cu tusa măgărească nu va merge la școală decât la 20 zile, după ce a încetat tusa. Staturile medicului în asemenea caz sunt de mare folos.

46. **Umflarea stomacului sau vânturi.** Sunt foarte dese la copiii mici, mai ales la cei hrăniți cu biberonul (tuțli) și în cele mai multe cazuri sunt însoțite de vărsări și diaree etc., cari ușor pot compromite sănătatea și vieța copilului. Vânturile înseamnă, că stomacul copilului nu mistuie bine, că funcționarea intestinelor nu e regulată, fie din cauză, că se dă copilului o hrană nepotrivită cu stomacul lui gingaș, sau că e hrănit într'un mod neregulat.

În asemenea caz îi vom da copilului câte un praf de calomel pe zi de 5—10 ct. gr. amestecat cu zahăr, sau la 2—3 zile câte o linguriță de ulei de ricin, le vom suprima apoi mâncările nepotrivite, mama îi va da sânul, sau un lapte de vacă bun, iar pe stomac îi vom pune o cârpă ușor prișuită cu rachie de drojdie sau apă caldă cu puțin oțet.

Dacă nici aceasta nu ajută trebuie chemat medicul.

47. **Umflarea țitei la nouii născuți.** Să întâmplă câte odată, că noii născuți li-se umflă o țită sau amândouă. Aceasta umflare e datorită venirii unei mici cantități de lapte în țita noului născut. E greșit, că în asemenea cazuri să i-se apese sau stoarcă țita copilului, care foarte ușor poate da în puroiare. În asemenea caz țita se mărește, copilul are dureri mari, căldură și fiori. la fetițe cazul poate fi și mai grav, mai ales că ei când va fi mai mare țita va rămânea tot mică și fără vieță, prinițe cu apă molcuță și spirt de camfor amestecate le va ajuta. Sau în asemenea caz trebuie chemat medicul.

48. **Vărsăturile.** Sunt foarte dese la unii copiii îndatăce au supt puțin. — Cât timp însă îi merge copilului bine nu trebuie să ne îngrijască acestea vărsături. Dacă însă copilul varsă a treia parte sau jumătate din cât a supt, trebuie să luăm măsuri. Mai întâiu vom evita a mișca sau legăna pe copil dupăce a supt, căci adese mișcările singure îi pot produce vărsături. Vom evita sugerile prea dese mai ales la copiii ce sug cu biberonul. Adese varsă copiii și când sfârcul cauciucului dela biberon e prea lung sau când laptele de vacă e stătut, stricat și acrit. Deasemenea unele boale ale copiilor încă pot începe cu călduri și vărsături, de ex. pojarul, scarlatina, anghina etc. În care caz fără întârziere trebuie chemat medicul.

49. **Vărsatul (Văriolă).** Mai înainte era una din boalele cele mai grele; iar mortalitatea copiilor destul de mare.

De când însă s'a introdus regula ca micii să se oltuiască (să-i împungă de vărsat) aceasta boală a început să dispară așa, că astăzi grație vaccinării, copiii sunt puși la adăpost de acest morb.

50. **Vărsatul de vânt (Varicela).** Aceasta boală de piele se arată prin niște pete roșii, în mijlocul căror se ridică niște beșicuțe cu un conținut limpede, având mărimea unui bob de linte. Boala e lipicioasă și durează cam 8—10 zile. Beșicuțele sunt puține la număr și împrăștiate pe tot corpul, de multe ori chiar și în gură. Adese copiii au călduri, sunt foarte neliniștiți și le produce mâncărimea. Trebuie însă împedecați cu orice preț dela scărpinat, mai sles că ușor se pot infecta.

Iar ca tratament li-se recomandă pudrare cu amidon talc și oxid de zinc părți egale și să se pudreze pe corp.

51. **Vulva—vagimta.** E un fel de scurgere albă gălbuie la fetițele dela 2 ani în sus, luată dela mamă dela servitoare sau dela surorile ei prin rufărie. Ca tratament, băi calde cu acid boric 4% sau cu apă caldă sărată mai ales seara la culcare. În asemenea cazuri însă trebuie avizat medicul.

Boalele de ochi.

1. Cea mai deasă este *oftolmia purulentă* a noilor născuți; ce apare încă a 3-a sau a 4-a zi dela naștere. Ochii copilului sunt inflamați și cu puroiu. Aci trebuie numai decât adus medicul dacă voim ca copilul să nu-și piardă vederea. Boala e lipicioasă și foarte periculoasă.

Cauza boalei ar fi necurătenia mamei în timpul nașterii copilului. De aceea se recomandă moașelor, cari ajută pe femei la taceri, ca încă înainte de naștere să-i curățească căile prin spălare cu săpun cu apă caldă și sublimat. Iar copilului imediat după naștere să i-se pice în ochi câteva picuri de zeamă de lămâie sau câte un picur de argint nitric în Soluție de 1/100.

Dacă însă 3—4 zile dela naștere tot se va găsi puroiu în ochii copilului, atunci imediat va chema pe medic care fie prin spălături calde cu sol permanganat, fie prin picuri de Argint nitric 1: 100 va cura ochiul copilului suferind.

Boalele de piele.

1. **Cataplasme.** Se întrebuintează foarte des mai ales pentru unele boale de piele, pentru unele buboae ca se coacă, pentru unele boale de piele ale capului pentru a face să se curețe cojile etc. Cataplasma se poate face din făină de grâu, de cartofi, de amidon, de făină de in etc. ex. să ia o lingură de făină, se pune și se fierbe cu 150 gr. de apă se amestecă foarte bine, se pune pe o cârpă subțire și se aplică pe partea bolnavă.

2. **Prurigo.** Este o boală de piele cu mâncărime destul de mare, însoțită de roșată și de niște ridicături mici ale pielii de mărimea unui ac cu gămălie până la un bob de linte sau mazăre. Se întâlnește de regulă la copiii rău nutriți cu elemente rău conservate sau la copiii înțercați prea de vreme, la cei cu stomah stricat, sau cari au dilatare (lărgire) de stomah și la cei predispuși pentru rachitism. Boala e de lungă durată cronică. Și aci se recomandă copilului un regim sever, nutriție bună sănătoasă, potrivită cu vârsta copilului și regulată.

Ca tratament mai recomandabil în asemenea cazuri ar fi scaldele de scrobeală sau de apă sărată, după aceea se recomandă ungerea părților bolnave cu unsoare de pește și înfășurate în cârpă curată. Dacă copilașul e mai mare, chiar și intern se poate recomanda untura de pește — 3 lingurițe pe zi.

3. **Spuzeala sau opăreala.** De comun la copiii grași, pe la îndoitura pielii dela gât, la coapsă, subsuori etc., la copiii hrăniți cu biberonul sau și la copiii mici rău îngrijiți, murdari și necurățiți. — Spuzeala la început este formată numai din niște pete roșii, ce pot trece în câteva zile. De multe ori însă aceste pete lasă în urma lor niște jupueli, ce zămuesc, sunt dureroase, creapă, și sângerează, producând adevărate răni ce se vindecă foarte greu.

Ce e de făcut în asemenea cazuri? La început când abia apare spuzeala vom avea grijă, ca să ținem în perfectă curetenie pe copil. — Roșata apărută se va șterge ușor cu o cârpă udă, iar în urmă o vom pudra ușor cu o pudră din, Amil, Tale, oxyd de Zinc.

Vom îngriji, ca stomahul să fie în regulă, laptele mamei să fie bun etc. Iar când a ajuns la ultimul grad numai prin neglijența mamei sau a îngrijitoarei, atunci se va avisa medicul.

4. **Urticarea, urzicarea, blândă.** Boala se datorește unei funcționări neregulate a stomahului și intestinelor. Se prezintă sub forma de pete de diferite mărimi, de

culoare roșie și însoțite de mâncărime. Urticarea poate dura numai o zi, mai ales în cazurile, când cineva mănca stridii, scoici sau cine știe ce pește, altele se poate căpăta urticarea în urma întrebuirii unor medicamente sau a unei deranjeri de stomah. Uneori aceasta mâncărime ține mai multe săptămâni, luni și chiar ani. În asemenea cazuri o curățenie bună, puțină chinină odată sau de 2-ori pe zi câte o hoste, precum și regulata nutriție a stomahului ajută foarte mult. Când boala e de mai lungă durată trebuie consultat medicul.

Boalele urechei.

Sunt foarte număroase începând dela unele bube așa numite dulci și până la boalele cele mai grele, cari produc asurzirea copilului. Unele exeme ale urechei se vindecă după metoda mai sus arătată (cap 22). Apoi adesea în urechia copilului se fac unele abscese, atunci copilul e neliniștit, țipă și suge cu greu. Peste câteva zile apare însă o scurgere în ureche și copilul se liniștește. Aci se recomandă spălătura urechei cu o soluție caldă de acid boric 4% caldicel.

BIBLIOGRAFIE.

În tipografia seminarială din Blaj a apărut:

Jertfe

piesă dramatică în patru acte de OCTAVIAN PRIE.

E o minunată concepție a fe-lului cum poporul dela sate a trebuit să jertfească tot ce a avut mai ales, ca să-și poată mântui vieța și moșia, lăsate în multe locuri pradă capriciilor boerești de pe vremea aceea. În sbuciumările aceste de conservare, cade jertfă mai ales tineretul. Flăcăii iau calea spre codru, iar fetele sunt aduse în curțile boerești. Se prezintă în cursul acțiunii vieța noastră dela sate în toată a ei splendoare. Șezătoarea, datinele clăcilor boerești, o frumoasă duminecă seara la sate, sunt tablouri, cari își au farmecul lor deosebit.

Se poate comanda la Librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj și costă 1 cor. plus porto 10 fil.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor $\frac{45}{70}$ cm.

Conjugarea verbului în cele trei dialecte române. Contribuții la studiul limbii românești de *Dr. Octavian Prie* profesor Blaj 1914. Autorul prezintă conjugarea verbului în dialectul daco—macedo—și istro-român cu toate varietățile de forme fonetice și morfologice. La urma fiecărui timp se face o amănunțită revistă asupra formelor congruente și divergente ale conjugării fixate de comunicatele diferiților filologi. Este un studiu instructiv, mai ales că „*corpectu' tabelaric* al conjugării verbului în cele trei dialecte, este îndeajuns, ca să se vadă unitatea conjugării românești și să se stabilească o orientare sistematică în privința aceasta.

Costă 60 fil. și se poate comanda la librăria seminarială din *Balázsfalva—Blaj*.

Ce sunt motoarele? — Cum funcționează — de *I. Giuglea*, mecanic. Un volum de 110 pagini cu 53 gravuri.

Se simte din ce în ce mai mult nevoia de manuale practice pentru diferite profesii. Biblioteca profesională a librăriei Alcalay & Co. e menită să umple golul acesta și primul volum al acestei biblioteci e unul dintre cele care vor fi cercetate mai cu folos, de toți cei cari au nevoie se umble cu motoare.

Autorul, d. I. Giuglea mecanic, și-a dat osteneala să condeseze întrun manual, cât de lămurit posibil, toate părțile unui motor, arătând modul de funcționare al fiecăreia. Gravurile sunt făcute tot de autor și ele clarifică cu totul textul. Cum lucrează motorul, cum e construit, cum e pus în mișcare, etc., sunt tot atâtea întrebări ale căror răspunsuri se găsesc în manualul acesta.

Prețul cel ieftin al acestei cărți necesare, va face să fie cât se poate de răspândită, dând astfel foloasele la care se așteaptă și direcțiunea bibliotecii profesionale. Prețul unui volum Lei 1.50.

Între boalele mai dese ale urechilor la copii mai înnumără și unele în urma unor boli contagioase ca de ex. pojarul, scarlatina, anghina difterică etc., cari adesea lasă în urma lor pe copil surd. Spre a preveni în asemenea cazuri se recomandă ajutorul medicului.

1. **Corpi străini în ureche.** Unii copii neastâmpărați își bagă în urechi diferite lucruri, ca: boabe de cucuruz, de fasole, de mazăre, bumbi, mărgelile, simburii de cireșe, hârtie, pământ, petricele etc., unele din ele pot fi nevătămătoare, altele, din contră pot provoca diferite simptome.

Ce vom face în asemenea caz? Nici când nu ne vom servi de ace, sau instrumente ascuțite, ci din contră vom apleca urechia bolnavă în jos iar cu muchia mâinei vom lovi în dosul urechei sănătoase. În cazul când nu ne va succede vom chema medicul spre a-i face oarecare spălături în ureche, sau va întrebuița mijlocul cel va crede mai bun.

(Sfârșit.)

Legea nouă despre alegerea deputaților. Indrumări pentru poporul român, prețul 50 fil.

Indemnuri, broșuri volante redactate de *Horia Petra-Petrescu*. Brașov editura librăriei Ioan I. Ciurcu. Prețul 40 fil.

Istoria bisericească pentru școlile elementare greco-catolice de *Stef. Roșian*. Prețul 50 fil. + 5 fil. porto.

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din vieța noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj*. — Prețul freat 2.20 cor.

Proprietar, editor: **Emil Tatar**.

Redactor responsabil: **Augustin Gruția**.

Publicare de licitațiune.

Foștii coloni din Chiheriul de sus — Felsőköhér p. u. Alsóköhény — vând lemnele de fag din pădurea aflătoare în Săcâdat (lângă Szováta) 1284 fire estimate în 2300 m² în licitațiune publică, care se va ținea în Chiheriul de sus la 31 Iulie 1914. Prețul de strigare 1920 cor. Condițiunile de exploatare și cumpărare să pot privi la subscrisul, sau la dorința să trimit în scris.

Felsőköhér, 1914 Iulie 9.

Iuliu Grama
preot-prezident.